

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΜΕΛΟΔΡΑΜΑΤΟΣ

gov

τόυ κ. ANT. XATZHAΠOCTOΛOY

Ἡ ἀνασούστασις.

Τὰ πράγματα ἔδειχναν τώρα, ὅτι ἡ ἀνασούστασις τοῦ Μελοδράματος ἔθιπέτο γινῆσαι, ὅταν, ξαφνικά, ὁ Λαυράργακος ἔπαθε ἀπὸ ἐλαδίνης πυρετοῦς. Ὅλες οἱ προσπάθειες δὲν μπόρεσαν νὰ νικήσουν τὴν ἔντασι τῶν πυρετῶν καὶ ἔτσι, ἔφυγε στὴν Κεφαλληνία, γιὰ ν' ἀλλάξῃ κλίμα. Ὁ μοναδικὸς ἀντικαταστάτης του, ὁ Σπινέλλης, δὲν ὑπῆρχε στὴ ζωὴ. Μετὰ τὴς αἰσθητικῆς περιπέτειας, παντρεύτηκε. Ὑστερα ἄμας ἀπὸ καιροῦ, ἀρρώστῃος καὶ πέθανε. Ἐτσι, τὸ Μελόδραμα βρέθηκε ἀκέφαλο. Ἐπειδὴ, ἐν τούτοις, ὄλοι οἱ μελοδραματικοὶ εἶχαν ἔσκηθεῖ καὶ ἀγωνισθῶσαν, πότε ν' ἄρχισαν δουλεῖα ἀφοῦ πέρασε τόσοσ χρόνος ἀπρακτοῦ, ὁ Βαλοσαμῆς ἀπέφασκε νὰ προχωρήσῃ μόνος του. Προσέλαβε λοιπὸν, ὄλους τοὺς μελοδραματικούς καὶ ἡ μουσικὴ διεύθυνσις ἀνετίθηε στὸν Μαστροκίνη.

Ἀξέχαστος ὁ καλὸς ἐκεῖνος ἄνθρωπος, ὁ Μαστροκίνη. Κοντοῦτοικος, μὲ τὰ μακρὰ του μουστάκια, πρόθυμος πάντοτε καὶ βλαπτικός, ἦταν ἕνας πεπειραμένος ἐπαγγελματίας πιανίστας καὶ ἔπαιζε σὲ διάφορες μικρῆς ὀρχήστρες καὶ στοὺς κινηματογράφους. Δὲν ἦταν βέβαια ὁ ἐνδοδειγμένος ν' ἀναλάβῃ τὴν διεύθυνσις, ἀλλὰ δὲν γινόταν κατ' ἄλλον τρόπον ἡ ἐργασία.

Ἐτσι, μόλις τὸ καλοκαίρι τοῦ 1905, τὸ Μελόδραμα ἐπέχειρσε μιά δοκιμαστικὴ περιόδια στὰς Πάτρας. Ἐκεῖ ἔβωσε ἀρκετῆ παραστάσις μὲ τὰ νουστάκιὰ πιάτρα καὶ οἱ εἰσπράξεις ἦταν πολὺ καλῆς. Ἀλλὰ χρειάζονταν ὁ Λαυράργακος, ἀπ' ἑνός, γιὰ τὸ Βαλοσαμῆς συνουθεῖοσ πολλὰ διοικητικὰ ἐμπόδια καὶ ἀπ' ἑτέρου, γιὰ τὴν ἡδὴ μὲ ἔνδιαφέροντα πρότασι γιὰ τὸ Μελόδραμα, νὰ μεταβῇ εἰς οἰσὰ παραστάσεων στὴν Πόλι, στὸ θέατρο Ὁδείου. Εὐτυχῶς, ὅτι ὁ Λαυράργακος εἶχε γίνεσ καλὰ, ἔπαιζε στὰς Πάτρας καὶ ἀπ' ἐκεῖ τὸ Μελόδραμα γύρισε στὰς Ἀθήνας.

Ἐμφάνισις τοῦ Νικολάου.

Ἐνὸ ἔτοιμαζόνταν γιὰ τὴν μετὰβασις στὴν Κωνῆπολι, τὸ Μελόδραμα ἔβωσε μιά πολὺ πανηγυρικὴ παράστασις. Ὁ Κωστής Νικολάου ποῦ ἦταν διάσημος βαθύφωνος καὶ εἶχε κάνει μεγάλη καριέρα στὸ ἔξωτερικὸ καὶ στὴν Ἀμερικὴ ἀκόμη, βρισκόταν στὰς Ἀθήνας καὶ θέλησε νὰ ἐμφανισθῇ τὸ ἑλληνικὸ κοινὸ. Παίχτηκε λοιπὸν, ὁ «Φάουστ» ποῦ ἦταν γιὰ μὲν τὸν Νικολάου ἐμφάνισις, γιὰ δὲ τὸ Μελόδραμα ἀποχαριετιστήριος.

Ἡ παράστασις ἐκείνη ἔβωσε ζωηρότατες ἐντυπώσεις. Ὁ Νικολάου ἦταν ὄπερος, ἀλλὰ καὶ ὄλοι οἱ ὄλλοι ἐπίσης. Τὸ θέατρο κατάμεστο κόσμου, ἐοίσειο ἀπὸ χειροκροτήματα. Ὁ Δὲ Νικολάου τραγούδησε καὶ ἐβύσασε καὶ τὸ μουστάκι του.*

* Τότε οἱ καλλιτέχναι προσπάθησαν νὰ διατηροῦν, ὄσο ἦταν δυνατόν, τὸ μουστάκι τους. Ἀνδρῶσ ποῦ εἶχε ἀδύκλῃρο τὸ πρόσωπο ἔξυρισμένο ἔκανε κακὴ ἐντύπωσι. Ὁ Λαυράργακος, αἰσθῆς, φορούσε τότε γυαλιὰ, εἶχε μεγάλια μακρὰ μουστάκια καὶ μεγάλια γένεια ἐστὸ ὄλο τὸ πρόσωπο. Ἀργότερα, ἀφῆρεθῶσαν τὰ γένεια σὲ πλάγια, ὄστερα τὰ γένεια ὄλα, ὄστερα τὸ ὄπονητο καὶ ἔμεινε μόνο τὸ μουστάκι του, ἀλλὰ κ' αὐτὸ πολὺ φαλλιδιόμενο.

Ἡ περιόδια.

Στὴς ὄρχῆς Ὀκτωβρίου 1905, τὸ Μελόδραμα, μὲ ὄλα του τὰ καλὰ στοιχεῖα, τὴς ἀδελφῆς Θεοφωρίδου, τὸν Βακαρέλη, (ἡ Ταντολίνη ἔμεινε στὴν Ἀγυπτοσ θυμαμένη), τὸν Μωραῖτη, τὸν Βλαχτόπουλο καὶ τὸν Λαυράργακο, ἦταν στὴν Πόλι καὶ ἔβωσε πρώτη παράστασις μὲ τὸν «Φάουστ». Τὸ ἑλληνικὸ καὶ ἔξνο κοινὸ κατέκλυε καθε βράδυ τὸ θέατρο καὶ ἔμεινε πάντοτε ἀπολύτως ἱκανοποιημένο. Οἱ ἐφημερίδες ἀφιέρωσαν ἐνθουσιώδεις κριτικῆς.

Ἀτυχῶς, ὄμως, ὁ Μωραῖτης εἶχε πάθει κάποιον κρυολόγημα ἀπὸ τὰς Ἀθήνας καὶ ἡ βραχνάδα του στὴν Πόλι, χειροτέρευσε. Ἐκλήθη τότε, ὁ κ. Μιχ. Τοπάδος ἀπὸ τὸ Μιλῶνο, ὁ ὄποιος ἔπαιξε μερικῆς βραδυῆς τὴν «Μποφ», κατὰ τρόπον περιφημον. Παίχτηκεν ἐπίσης, νέα ἔργα ἡ «Νόρμα» καὶ οἱ «Παλιάρτοι», προσελήθη δὲ καὶ ἡ ἀρμενικὴ καταγωγῆς Κλοτίλδη Τριφυλάκη.

Ἐλληνικὰ ἔργα παίχτηκαν, ὁ «Ὑποψήφιος Βουλευτῆς» καὶ ἡ «Μάγισσα», ὡς εὐεργετικῆ τοῦ Λαυράργακο, μὲ ἐκτελεστὰ τὴν Βικτωρία Θεοφωρίδου, τὴν Ὀκτιγιὸν καὶ τὸν Μωραῖτη. Ὅσο γιὰ τὸν Ὑποψήφιον, παρ' ὄλιγο νὰ μὴ παυχθῇ, γιὰ τὴ τουργικὴ λογοκρισία θεωροῦσε, ὅτι κάτω ἀπὸ τὸν ἥρωα τοῦ ἔργου, κρυβόταν ὁ Πρίγκηψ Γεώργιος ποῦ ἐφέρετο τότε ὡς... ὑποψήφιος ἀρμοστής στὴν Κρήτη.

Εἶνε πολὺ χαρακτηριστικὸ τῆς ἔθνικῆς ἀποστολῆς τοῦ Μελοδράματος τὸ γεγονὸς ὅτι, στὴν Πόλι, κατέβησε ἀπὸ τὸ Μοναστήρι ἀντιπροσωπεῖα—ὄσο φεοσφόροι—τὸ ἐκεῖ Καλλιτεχνικὸ Ὀμίλο καὶ ἐζήτησαν νὰ πῆσ στὴ πόλι του τὸ Μελόδραμα νὰ παυχῇ καὶ τὸ νὰ πληρώσουν ὄσα θέλει. Ἐπίηε ὁ Λαυράργακος στὸ Μοναστήρι νὰ κλεισῇ συμφωνία, ἀλλὰ βρήκε ὄλα τὰ δωμάτια τοῦ Ὀμίλου, ἀκόμη καὶ τὸ ἀποχωρητήριον, γεμάτα ὄλα κρυμμένα. Τρομοκρατημένους γύρισε πίσω, ἀπρακτοσ.

Στὴν Θεσσαλονικὴ καὶ τὸν Βόλο.

Ἀντὶ τοῦ Μοναστηρίου, τὸ Μελόδραμα πῆγε στὴν Θεωνική, ὄπου ὁ ἐκεῖ Ὀμίλος Φιλομόουσων τὸ ζήτησε γιὰ ὄκτο παραστάσεις. Ὁ Ὀμίλος αὐτόσ, φαινομενικῶς, ἦταν ψυχολογικὸς σύλλογος, στὸ βάθος ὄμως ἦταν κ' αὐτόσ σωματιένος ἔθνικῆς ἀποστολῆς καὶ πλῆν ὄλλων, ἐφιλοξενούντο οἱ ὄπλαρχηγοὶ καὶ ἀντάρτες τοῦ μακεδονικοῦ κομιτατοῦ. Εἶχε ἕνα δικὸ του θεατρικὸν στὴν προκυμαία τοῦ Λευκοῦ Πόργου, ὄπὸ τὸ ὄνομα «Ζεῦς». Ἦταν δηλαδὴ, μιά θεατρικὴ παράγκα, παλιὰ, τὴν ὄποιαν ἀλώνιζε διαρκῶς ὁ ἀέρας ἀπ' ὄλες τὴς μερικῆς καὶ πρὸ παντός, ἐκείνης τὴς μερικῆς ποῦ φυσούσε ὁ φοβερὸς βαρδάρης. Οἱ καλλιτέχναι μας, μὲ προφανῆ τὸν κίνδυνο νὰ πλειρωτῶσουν, ἔπαιζαν. Ἀλλὰ καὶ τὸ κοινὸ, ποῦ προσήλθε ἀθρόοτατον, ἀνταγχε μὲ ἐκπληκτικὴ στωικότητα τὸν κρῖο. Ὁ συναγεμῆς αὐτόσ ἔβωσε ὄσαίτις καὶ προτοῦ καλὰ-καλὰ τελειώσουν ὄκτο παραστάσεις, ὁ διευθυντῆς τῆς Ἀστυνομίας εἶπε στὸν Λαυράργακο, ὅτι ἔπρεπε νὰ φύγῃ τὸ Μελόδραμα. Ἐτσι καὶ ἔγινε, παρὰ τὴς παρακλήσεως καὶ τὴν ἐπιμονὴν τῶν προκρίτων, οἱ ὄποιοι ποικιλότερασ ἐπιρροιαῖσ ἦσαν

και έπεισαν τους καλλιτέχνες, και τους προσέφεραν δώρα.

Στόν Βόλο, το Μελόδραμα έδωσε εξη παραστάσεις, ένοιχονέν με μία μικρή επιχορήγηση του Δήμου. Τις άποκέρυε το 1906, στη Σύρο, όπου έδωσε 35 παραστάσεις, στο θέατρο «Απόλλων». Στην πόλι αυτή έγιναν έπιμελημένες δοκιμές και παίχτηκε ή «Μποέμ» με τόν Τυτάλο.

35 παραστάσεις στην Σύρο.

Ο Μπάριπας, μετά την έπιστροφή στας Άθηνες, παρητήθη τής μελοδραματικής έπιχειρήσεως και το Μελόδραμα άναγκάστηκε να πάη μόνο του, την Σαρακοστή του 1906, στη Σύρο, όπου έδωσε 35 παραστάσεις, στο θέατρο «Απόλλων». Στην πόλι αυτή έγιναν έπιμελημένες δοκιμές και παίχτηκε ή «Μποέμ» με τόν Τυτάλο.

Οι Σπυριανόι κατενομοιασμένοι με το Μελόδραμα, έκαναν παντός είδους περιποιήσεις και στο τέλος τών παραστάσεων, προσέφεραν ο' δλο το Μελόδραμα άποχαιρετήριο γεύμα, με συνέχισαν χορευτική δεξίωση. Κατά τα έπιδόρπια, άνελαβε να κάμη την σχετική προσφώνηση ένας εκ τών διοργανωτών, ο όποιος όμως ήταν βραδυλόγοςσος και ο όποιος με τις πρώτες λέξεις σκόνταψε άνεπνορθώτως. Το δράμα του ρήτορος μετετράπη σε κωμωδία, με ένα εύφολόγημα του Λαυράγκα, στη Σύρο προσέφερε για πρώτη φορά τις ύπηρεσίες του ο μαέστρος Βαλιετισιώτης.

Οι παραστάσεις στη Σύρο πήγαν οικονομικώς πολύ καλά, πράγμα που επέτρεψε άνετη έπιστροφή στας Άθηνες και έγκατάστασι άμση στο θέατρο Όμοιοιός, το όποιο είχε έπονομασθή «Νέα Σκηνή». Στο θέατρο αυτό έκαμη την πρώτη έπίσημη εμφάνισι του ο τένορος κ. Μιχ. Τυτάλος που έπαιξε τόν «Ερνάνη» μαζί με την Θεοδοιοπούλου. Η μεγάλη του έπιτυχία ήταν άναμφισβήτητη και ως τραγουδιστής και ως ήθοσικός.

Στη φιλόξενη Σμύρνη.

Η σαζόν όμως δέν έπέρασε όλόκληρη στη «Νέα Σκηνή» γιατί το Μελόδραμα πήγε στη Σμύρνη και έπαιξε στο καλύτερο τότε θέατρο, του Κοκόλη, το όποιο όμως δέν είχε έγκατάστασι φωτισμού. Ο φωτισμός τής πλατείας γινόταν με μία θεράτρια λάμπα που ήταν κρεμασμένη στη μέση. Άν οι σκηνές του έργου που παιζόταν δέν χρεαίοντο φωτισμό, ένας άλλάλλος κρατούσε μία σκάλα και άνβαινόντας σ' αυτή κάθε τόσο, έκανόνιζε με λίγο ή περισσότερο φώς, τις φωτιστικές άπαιτήσεις τής σκηνής και του έργου.

Η Σμύρνη υποδέχτηκε το Μελόδραμα με συναγερμό και οι έφημερίδες άμέριωναν κάθε μέρα ένθουσιώδη άρθρα και κριτικές. Έκτός τούτου, πολλοί Σμυρινοί περιποιήθηκαν έξαιρετικά τους μελοδραματικούς με φαγοπτία, γλέντια, χορούς, υποδοχές. Μεταξύ αυτών, τα φιλόξενα σπίτι του Ήρ. Άναστασιάδη, στο Κορδελιό, του γιατρού Θεμ. Ίατρού ή Άθηναίου κλπ.

Στη Μιτυλήνη, όπου πήγε έν συνεχεία το Μελόδραμα, τα πράγματα δέν πήγαν καθόλου καλά. Ένας Μιτυληνιός καφετζής, ο Γιαλαμάς, είχε άνεγείρει ένα πολύ πρόχειρο ζώλιο θεατρικό στο Δημόσιο Κήπο. Δέν είχε ούτε τα στοιχειώδητερα μέσα του θεάτρου. Οι παραστάσεις έγινοντο σε άδεια πλατεία, είτε γιατί άδιαφορούσε το κοινό, είτε γιατί ήταν φιλόργουο. Ο-

λοι έμειναν άπάνταροι και εύτυχώς, που τα μικρόδραμα του Πέτρου Κούλουρη και τω Άντ. Μπαλάνου, του έπονομαζόμενου Ριγολέττου, γιατί ήταν καμπούρης, συντηρήσαν άρκετούς.

Ο Γιαλαμάς με δακρυόμενα μάτια δέικοψε τις παραστάσεις και το Μελόδραμα με την οικονομική ένίσχυση του Προξενείου μας και μερικών φίλων, επλήρωσε τόν ναύλο και επέστρεψε στας Άθηνες, όπου διελύθη. Ήταν ή δευτέρα διάλυσις.

Το Μελόδραμα Άνώνομος Έταιρία.

Έπικολούθησε ή διασπορά τών μελών. Ο Βακαρέλης συμφιλιώθηκε με την Ταντολίνη, έφυγε στο Μιλάνο, όπου ήθελε να σπουδάση τένορος. Ο Βλαχόπουλος με τις άδελφές Θεοδοριούσος πήγαν στην Όδρησού για συναυλίες. Κι' οι άλλοι όπου μπορούσαν. Άκόμη και ο Πανταζής θέλησε να πάη με κάποιο δραματικό θιασκό περιόδια. Ο Λαυράγκας στην Κεφαλληνία.

Ός τόσο, ύπήρχε μία εύγενική καρδιά, που φρόντιζε για την άνασούτασι του Μελοδράματος. Ο Μίμησ Άραβαντινός ένθερμος θιασώτης του. Ήταν πεπεισμένος, ότι χωρίς οικονομική άνεσι, το Μελόδραμα δέν μπορούσε να προοδέσει. Με την πρωτοβουλία του, οι Ίω. Μίνδλερ, Μ. Μίνδλερ, Ί. Ζέπος, Θ. Βαρούνης, κλπ. Ύδρσαν άνόνομη έταιρία. Η Έταιρία αυτή έγκατεστάθη πολυτελώς στην όδον Σταδίου. Το κεφάλαιο της ήταν 250.000 δραχμές, άντιπροσωπεύόμενον από 10.000 μετοχές τών 25 δραχμών. Έκλήθη ο Λαυράγκας, ο όποιος εδέχθη την θέμισθα και άπερασίωθη ά έτοιμασθή και να παιχθή ή «Άλφας» του Ντονιζέτι.

Άρχισαν δοκιμές κανονικές και ή εκμάθησις του έργου προχωρούσε, μέχρις ότου, κάποια μέρα, προέκυψε ή ανάγκη να έτοιμασοθούν τα σκηνικά και οι ένδυμασις. Τότε όμως διεπιστώθη, ότι το Ταμείο τής Έταιρειας δέν είχε χρήματα. Άπό τις 10.000 μετοχές, δέν κατέστη δυνατόν να διατεσοθόν, παρά οι 1200 μόνον, δηλαδή είχαν εισπραχθή 30.000 δραχμές, οι όποιες είχαν διατεθή για την πολυτελή έγκατάστασι τής Έταιρίας, για τα δικαιώματα του εισπράκτορος και άλλα έξοδα.

Όπως ήταν έπόμενο, ή όρμη που έπικρατούσε άνεκόπτη, τα δνεира διελύθησαν και ο ένθουσιασμός έζημισθή. Θά ήμπορούσε να περιμην κανείς το μοιραίο τέλος του Μελοδράματος άν δέν παρουσιάζετο μία άπο τις μικρές τύχες που το βοηθοσαν κάποτε κάποτε.

Όσο για την Έταιρία, έξηκολούθησε και παρέτεινε την ύπαρξί της άρκετο καιρό, αλλά ο ρόλος της ήταν άσημάντος και άλλοιον οσιώδης.

Τρίτη περίοδος του Μελοδράματος.

(Μάιος 1907 - Άπρίλιος 1908).

Στη νέα αυτή άτυχία, παρουσιάστηκε ο Λεωνίδας Άρνιότης. Ο πολυμήχανος, πολύεργος, αείκλιτος και καλόκαρδος αυτός άνθρωπος, είχε έλθει στας Άθηνες προηγουμένως με τόν θιασό του άπο σκυλιά και γάτες και έδωσε παραστάσεις. Είχε συγκεντρώσει μία περιούσια και τα χρήματα αυτά εκτίσσε το θέατρον. Άρνιότης, που άκριβώς είχε το σημερινόν «Όλύμπια». Ήταν ένα καλοκαιρινό θέατρο θαυμάσιο, με κήπο καταστόλιστο, με γύφισα παντοειδή εκμαγεία, με μικρές

στέρνες και χρυσόφαρα, με φωτισμένα δένδρα, κλπ. 'Ο 'Αρνιώτης πήγε μια μέρα στις δοκιμές της «Λήδας» και άμεσα ένθουσιάζτηκε. 'Ανέλαβε, χωρίς πολλές συζητήσεις, το Μελόδραμα για λογαριασμό του, διέλυσε το δικό του θίασο, έστειλε την γυναίκα του στην 'Ιταλία, προσέλαβε τον νέο βαθύφωνο Πασχαλίδη, έφερε από την 'Αγγλία το ζεύγος Κοκκίνη και από το Μιλάνο την κοντράτο Μολινάρι (ή όποια εξελληνίσθη Μολινίδου και είχε πρωτοπαίξει με το Μελόδραμα στην Πόλι), προσέλαβε τον Τυπάλο, καθώς και τον Βακαρέλη που είχε γυρίσει από την 'Ιταλία χωρίς να έχει τονόρος και γενικά, όλους τους μελοδραματικούς και καθήρισε έναν πρώτης τάξεως θίασο.

'Η σαζόν που άρχισε στο θέατρο 'Αρνιώτη, το καλοκαίρι του 1907, έγινε από τις καλλίτερες του Μελοδραματός. 'Όλα τα έργα έμελετώντο, έδοκιμάζοντο και έπαίζοντο μεθοδικά και κατά τρόπον τέλειο. 'Ο 'Αρνιώτης τους έκανε ο 'Εθιος την πιο πρωτότυπη διαφήμιση. Είχε δικό του αυτοκίνητο—μεγίστη πολυτέλεια τότε—έμπαινε μέσα, έπαιρνε και δυο μεγάλα λυκόσκυλα, τά έβασα να γαυγίζουν διαρκώς και έκωφαντικώς και γυρίζοντας τους μικρούς και τους μεγάλους δρόμους, σκορπούσε κατά χιλιάδας τα φέιγ-βολάν. 'Όλος ο κόσμος σταματούσε και μαζεύονταν στα πεζοδρόμια.

Σε κείνη την σαζόν παρουσιάστηκαν και ζήτησαν να προληφθούν στην χωριάδα, ο Γιάννης 'Αγγελόπουλος και ο Νίκος Χατζηπασιτόλου, οι οποίοι είχαν κάνει θαυμάσιες σπουδές επί 7 περίπου χρόνια στο 'Ωδείο Λότνερ, το σημερινό 'Ελληνικό 'Ωδείο.

Μια μεγάλη περιοδεία.

Με το τέλος της καλοκαιρινής σαζόν, ο 'Αρνιώτης έφυγε στην 'Ιταλία. 'Ως τόσο όμως, η 'Ανόνομος 'Εταιρία προσπαθούσε να παρέχη κάθε δυνατή ύποστηρίξει. 'Ετσι, το Μελόδραμα κατέφυγε για λίγες παραστάσεις στα «Διονύσια» (το θέατρο του Σύνταγματος) και από κεί άνευχόρησε για μία αρκετά μεγάλη περιοδεία.

Πρώτη πόλις την όποιαν έπεσεκέθη ήταν αι Πάτραι. Οι παραστάσεις έδίδοντο τακτικά και με ψήφου έκτέλει. Μερικά χρήματα που είχε συγκεντρώσει η 'Εταιρία, είχαν δαπανηθή σ'ε πλουτισμό τ'ό θεατρίου, των σπικινικών και σε αζέρη του προσωπικού της όρχήστρας. 'Η δημοσία έμφάνισις των μελών του Μελοδραμάτος, εις τους δρόμους και τα κέντρα, ήταν έντελος έξωχρωμή. Γιατί, η 'Εταιρία, είχε έφοδιάσει όλο τ'ό προσωπικό με λευκά καστόρινα καπέλλα και κουκάρδες μπλέ. 'Ετσι, όσχηματίζου όραία έντύπωσι του καλά συγκροτημένου αυτού θίασου.

Περί τά μέσα Νοεμβρίου 1907, το Μελόδραμα πήγε, μέσω Πειραιώς, στο 'Ηράκλειο της Κρήτης. Μια μεγάλη παράγκα, που είχε μάλιστα και θεωρεία (!) ήταν τ'ό θέατρο της πόλεως, με θεατρώνην τόν κεραιζή Κύρ-Παναγιώτην.

'Από τ'ό κοινόν οι άνδρες έπρεπε να καθίσουν στή μια πλευρά της πλατείας, οι γυναίκες στή άλλη. Μια προσπάθεια για έγγραφη συνδρομητών (30 κάρτες προς 60 δραχμές έκαστη) άπέτυχε και οι λίγοι θεαταί που προσήλθαν στήν πρεμιέρα, δέν είχαν ιδέα από Μελόδραμα και μουσική.

Προκειμένου όπο τ'ό θύρος αύτους να μείνη ο θίασος «μνανάτι», άπεστάλη ένας προτομπος στα Χα-

νιά, ο όποιος, λόγω τής θαλασσοταραχής, πήγε διά ήληράς και περιεπληνήη τέσσαρες μέρες έπάνω σ' ένα όλογο, μέσα σε βουνά και λαγκάδια. Εούτως ό,τι έστειλε τα ναύλα και προκαταβολή και το Μελόδραμα κατόρθωσε ένα ξεκολληση από τ'ό 'Ηράκλειο.

'Ενα άρχαιο κτίριο που έχρησιμευε και για Βουλευτήριον της Κρητικής Πολιτείας, μέσα στο Δημοτικό Κήπο ήταν τ'ό θέατρο των Χανίων. 'Η έξέδρα τ'ό Προεδρείου έγινε άμεσα σκηνή, τ'ό ύπόγειο έγινε καμαρίνια. Και τ'ό Μελόδραμα άρχισε με άπροσδόκητη κοσμοσυρροή. 'Ηταν εκεί πολλοί άξιωματικοί και στρατιώτες 'Ιταλοί της Κατοχής και προσήλθαν όλοι στο θέατρο και μαζί μ' αυτούς οι Χανιώτες. Τόσο οι μέν, όσο και οι θέ, μείναν κατενθουσιασμένοι, ένω τά οικονομικά κάκος διωρβώθησαν.

Παρ' όλίγον ναυαγοί.

Πληθαζαν όμως τα Χριστούγεννα. 'Εάν ο θίασος γύριζε στας 'Αθήνας οι μελοδραματικοί θα σκορπούσαν για να κάμουν τις χειρότες στο σπίτι τους. 'Εξ άλλου, ο Κοκκίνης είχε πάει στήν Σμύρνη, καθό Σμυρνιός, να έξασφαλίση έργασια. 'Επειδή παρουσιάστηκε, ξαφνικά, ένα βαπόρι τ'ό Κουρτζή, που πήρε κοφοχρονιά ναύλα 700 δραχμές για τήν Σμύρνη και για όλο τ'ό Μελόδραμα, έπεβιάσθη, ώλος ο θίασος και άνήμερα τήν Πρωτοχρονιά τ'ό 1908, έγινε η άναχώρησις.

Στ'ό πάλαιος όμως ώριστο τρικυμία και τ'ό καράβι, παλαιότατο, με ταχύτητα πέντε μιλίων τήν ώρα, είχε μετατραπή σ'ε καρυδότσουφλο. 'Υστερα από μερικές ώρες, σταμάτησε και η μηχανή τόν ένω η τρικυμία δυνάμωνε. Κοντά σ'ε αυτά ήταν κι τ'ο καπετάνιο, ένας γέρος 70 χρονών, άσθηματικός και με ένα μάτι. 'Επικολούθησε πανδαιμόνιο όλη τήν ύπόλοιπη ήμέρα και όλη τήν νύχτα, Κι' όταν τ'ό πρωί θέλησαν να μάθουν πόσα μύλια είχαν διανύσει, εβδαν ότι έρύσκοντο πάλι στο 'Ηράκλειο, κοντά σε ένα άψημεο όρηο, τόν Δία. 'Εκεί περίμεναν 24 ώρες να πάψη η τρικυμία. 'Εφυγαν και πάλι, και τέλος στίς 6 'Ιανουαρίου άγκυροβόλησαν στήν Χίο, κατ'όκοποι, διψασμένοι και πεινασμένοι, γιατί είχαν τελειώσει τά τρόφιμα και τ'ό νερό. Σώσωμο τ'ό Μελόδραμα πήγε στήν έκκλησία τ'ό 'Αγίου 'Ιακώβου και άναψε κερία για τήν διάσωσί του.

'Όταν, κάποτε, έφθασαν στήν Σμύρνη, διεπίστωσαν ότι ο Κοκκίνης είχε κάνει πολύ έπιτυχή προεργασία. Είχε έξασφαλίσει συνδρομητάς, καθώς και τήν συμμετοχή τόν Φραγκολεβαντινών, παρ' όλον τόν μισοελληνισμό του. Οι παραστάσεις πήγαν περίφημα, ιδίως η «Κάρμεν» και η «Φαβρίτα» με τήν Μολινίδου. Οι εισπράξεις έπίσης.

Στήν Αίγυπτο.

'Ο Λαυράγκας και οι συνεργάται του συνεταιροί, άπεφάσιζαν τότε να πάνε για πρώτη φορά, στήν Αίγυπτο. Οι πόλις της Αιγύπτου ήταν έπικίνδυνες, γιατί συχνά τις έπεσκέπτοντο 'Ιταλικοί θίασοι πρώτου μεγέθους σε όλα και η όσχυρική θα γίνονταν αυτομάτως. Βασίστηκαν όμως—και πολύ δικαίως— στήν καλή σύνθεσι τ'ό θίασου και στα έπικρητή σκηνικά και κοστούμια. Στ'ό θίασο συμμετείχε, για πρώτη φορά, ο βαρύτονος κ. 'Ηλίας Οικονομίδης, ο όποιος από τότε άπετέλεσε μόνιμον βασικόν στέλεχος τ'ό Μελοδραμάτος.